

Pojęcie integracji

29 maja 2018

Przedstawione nurty i przykłady dwudziestowiecznej pedagogiki błyszczą prawdziwym humanizmem. A uczą jednego:, że zawsze i ciągle wartość edukacyjną i wychowawczą posiadają takie atrybuty indywidualności dzieci i młodzieży, jak silne odczuwanie, przeżywanie i rozumienie świata, jak twórcza swobodna ekspresja, jak odpowiedzialność za siebie, jak solidarne współdziałanie z innymi, jak dążenia samowychowawcze i perfekcyjne itp. Ale wartość człowieka, w tym dziecka jako człowieka, przejawia się – przekonują wszyscy pedagogowie – humaniści – nowatorzy – tylko wtedy, kiedy w pełni szanuje się godność wychowanka i na jego miarę jego „doświadczenie życia i świata” (S.Wołoszyn 1998, s.151).

Edukacja integracyjna wymaga spełnienia właśnie takich specjalnych warunków, może być rozpatrywana w aspekcie prawnym i społecznym. W ujęciu prawnym jest to realizacja prawa do nauki i korzeniami sięga do walki o osobiste prawa człowieka(...). W ujęciu społecznym edukacja integracyjna opiera się na założeniu, że *kontakt między członkami odmiennych grup spowoduje redukcję uprzedzeń między grupowych oraz przyczyni się do kształtowania pozytywnych postaw do innych, jest to włączenie innych w nurt głównego systemu kształcenia* (K.Baranowicz 2002, s.8).

Integrować – znaczy dokładnie tyle, co składać w całość, ale także dopełniać (J.Bogucka,M.Kościelska 1998, s.13).

Dla wielu pedagogów integracja oznacza pełne uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym. Integrując społecznie dzieci niepełnosprawne, stwarzamy im warunki, aby mogły one wychowywać się w swojej rodzinie, uczyć się i wzrastać w naturalnym środowisku wśród rówieśników.

Punktem wyjścia integracji jest, bowiem stwierdzenie, że

jednostka z zaburzeniami w rozwoju jest osobą normalną, a zaburzenie ma charakter przejściowy (poza przypadkami głębokiego upośledzenia umysłowego). Nie należy, zatem koncentrować się na jego upośledzeniu czy brakach, ale bazować na tym, co potrafi, na jego umiejętnościach. Proces integracji społecznej powinien, zatem zachodzić przy maksymalnej niezależności osobistej, czyli troski o godność dziecka, podmiotowy sposób traktowania dziecka niepełnosprawnego.

W Polsce edukacja integracyjna jest pojęciem funkcjonującym w obszarze pedagogiki specjalnej. Integracją, kształceniem integracyjnym nazwano specyficzne rozwiązanie kształcenia dziecka upośledzonego. Określa się tak sytuację, gdy dziecko niepełnosprawne realizuje obowiązek szkolny w szkole ogólnodostępnej, a nie w szkole specjalnej. Pojęcie integracja nie jest precyzyjnie określone na gruncie pedagogiki specjalnej, może być traktowane jako zasada polityki oświatowej (podobnie jak drożność, bezpłatność, jednolitość, powszechność), forma organizacyjna nauczania, proces socjalizacji (K. Baranowicz 2002, s.8).

Jeżeli przyjmiemy, że wspólne kształcenie niepełnosprawnych z pełnosprawnymi to kształcenie integracyjne, co nie jest takie oczywiste, bo przez analogię większość bloków mieszkalnych (podwórek, piaskownic itp.) powinna być także nazwana integracyjnymi. Z integracją mamy do czynienia tylko wówczas, gdy są dwie odrębności, a my je łączymy (scalamy). Nie można mówić o przedszkolu integracyjnym bądź szkole integracyjnej, jeżeli dzieci niepełnosprawne nie uczęszczały przedtem do przedszkola specjalnego (szkoły specjalnej) i żyły w społeczności naturalnej, np. w osiedlu, w miasteczku, we wsi i w pewnym momencie razem z rówieśnikami zaczęły uczęszczać do przedszkola (szkoły), intencjonalnie zabudowanego (utworzonego), aby dzieci tej społeczności mogły zaspokajać potrzeby edukacyjne (realizować obowiązek szkolny) (J. Pańczyk 2000, s.72).

W „Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych”, wymienia się prawo

osób niepełnosprawnych do nauki w następujących formach organizacyjnych:

- w szkołach, wspólnie z rówieśnikami pełnosprawnymi,
- w szkołach specjalnych,
- w formie edukacji indywidualnej.

Według J. Pańczyka, bez względu na to, jakich słów (terminów) będziemy używać, nie zmienia to faktu, że mamy do czynienia z:

- kształceniem segregacyjnym, a egzemplifikacją tego są szkoły (placówki) specjalne,
- kształceniem częściowo segregacyjnym, czego przykładem są klasy (oddziały) specjalne w szkołach ogólnodostępnych,
- kształceniem niesegregacyjnym, co oznacza, że do szkoły ogólnodostępnej uczęszczają uczniowie niepełnosprawni bez względu na to jakie są proporcje, jeżeli chodzi o „pełnosprawnych – niepełnosprawnych” (J. Pańczyk 1999, s.77).

Gawin i Susan Fairbain uważają zaś, że terminu integracja właściwie nie powinno się używać, gdyż sugeruje, iż jednostki, do których się odnosi, są odmienne, gorsze i już wyłączone z powszechnego systemu usług edukacyjnych. Niekiedy proponuje się by termin „*integracja*” zastąpić określeniem „*nie – segregacja*” lub „*włączenie*” (...).

Ośrodek Badań nad Integracją w Wielkiej Brytanii w jednym z biuletynów stwierdza: „*Integracja jest procesem wspólnego uczenia się dzieci sprawnych i dzieci niepełnosprawnych w szkołach powszechnych*”. W ośrodku tym uważa się, że ostatecznym celem integracji jest pełne uczestnictwo wszystkich dzieci w edukacyjnym i społecznym życiu szkół powszechnych.

Niektórzy używają terminu „*mainstreaming*” – czyli „*włączenie w główny nurt szkolnictwa*” – zamiast terminu „*integracja*”, ostrzegając, że bez przemyślanego planowania istnieje realne

niebezpieczeństwo, że „włączanie” stanie się raczej „spychaniem” w główny nurt szkolnictwa. Dopóki konkretnym uczniom nie zapewni się wyspecjalizowanych form pomocy, wynikiem integracji stanie się raczej maksymalizacja niż minimalizacja skutków ich niepełnosprawności (G.S. Fairbain 2000, s.68).

Pojęcie „niepełnosprawności” jest szeroko stosowane, ale definiowane niezbyt precyzyjnie. W krajach Unii Europejskiej często stosuje się definicję ogólną, zgodnie z którą osoba niepełnosprawna to „osoba”, która z powodu urazu, choroby lub wady wrodzonej ma poważne trudności albo nie jest w stanie wykonać czynności, jakie osoba w tym samym wieku jest zdolna wykonać. Definicje wprowadzone przez światową organizację zdrowia (WHO) systematyzują używane terminy „niepełnosprawności”.

Światowa Organizacja Zdrowia rozróżnia:

- uszkodzenie – jako „wszelką stratę lub wadę fizycznej, psychicznej lub anatomicznej struktury albo czynności”,
- upośledzenie, które oznacza „niewykorzystaną (gorszą) sytuację danej osoby będącą wynikiem uszkodzenia, bądź niepełnosprawności polegającą na ograniczeniu lub uniemożliwieniu jej wypełnianiu, które uważane są za normalne biorąc pod uwagę jej wiek, płeć, czynniki kulturowe i społeczne,
- niepełnosprawność zaś oznacza wszelkie ograniczenia lub brak (wynikający z uszkodzenia) możliwości wykonywania pewnych czynności, na poziomie uważanym za normalny dla człowieka (Z. Sękowska 1998, s. 14).

W swoich działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych Unia Europejska korzysta z dorobku innych organizacji międzynarodowych, a w szczególności Organizacji Narodów Zjednoczonych i jej wyspecjalizowanych agend, a także Rady Europy.

W krajach członkowskich prawa osób niepełnosprawnych są gwarantowane przez obowiązujące ustawy ogólne, przepisy szczegółowe, a w niektórych państwach (Niemcy, Portugalia, Finlandia) również przez konstytucję. Ustawy dotyczą wszystkich rodzajów niepełnosprawności i regulują sferę życia osób niepełnosprawnych.

Jeśli potrzebujesz pomocy w pisaniu nowej pracy z pedagogiki, to polecamy serwis [pisanie prac z pedagogiki](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac.